

# Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.  
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 68.

Szerkesztőség és kiadóhivatal  
Dessewffy-tér 7. szám alatt.

Telefon szám 124.  
Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Kiadó és laptulajdonosok:  
Dr. Kiss Pál és Lepsits Kálmán.

## Kisbirtokosaink.

(Első cikk.)

Makó, nov. 21.

Az élet küzdelme napjainkban tagadhatatlanul az osztályharc jegyében folyik. Társadalmunk különböző osztályai külön-külön szervezkednek s nem egymás mellett, hanem egymás ellen vívják az élet-halál harcot.

Mert, hogy életre-halálra megy ez a nagy küzdelem, melyet szemünk előtt napról-napra látunk lefolyni, egészen bizonyos. Sőt már is tapasztalható jelenségek bizonyítják, hogy míg e harc tüzeben egyes osztályok egyre erősöbnek, addig mások meg folyton veszítenek régi erejükből. Nyilvánvaló így, hogy amazoknak döntő győzelmet vagyis életet, míg emezeknek döntő vereséget vagyis halált hoz majd a harc végső eredménye.

Természeti törvénynél fogva, de már az eddigi tapasztalatok alapján is teljes bizonyossággal meg lehet jósolni, hogy mely osztályoké lesz a győzelem és melyiké a vereség. Előre láthatjuk, hogy melyik fog élni és melyik fog elpusztulni ez élet-halál harcban.

Az az osztály fog győzni, melynek nagyobb, kitartóbb ereje lesz ebben a harcban s az fog elpusztulni, amely erőtlenségül vesz részt e küzdelemben.

Tapasztalati valóság, hogy egy-egy osztály erejének legjavát, mondhatni egész teljességét, minden győzelemre való képességét a szervezkedés adja meg. „Egyesülésben van az erő”. Régen ismerjük ezt az állítást, de csak mint üres szólam szerepelt ez eddig. Legújabb korunk azonban tapasztalati tényre változtatta ezt az igazságot.

Szemeink előtt történik minden oldalon a hadirendbe állás az egyes osztályok szervezkedése s itt folyik le már is a rendes csatáknak is beillő előcsatározások. A mai helyzetben már is megállapítjuk, hogy melyik osztály erősebb s melyik a gyengébb, hogyha ez a helyzet nem változik, melyiknek van kilátása a győzelemre s melyik számíthat a csúf vereségre.

Kétségtelenül az az osztály a leg-erősebb, mely szerveztségének s továbbra is szervezőképességének legtöbb s legintenzívebb tanujelét adja és az az osztály ma is a leggyengébb, melyben még ma sincs

semmi szerveztség s szervező képességének még a jelét sem akarja mutatni.

Nem mutatunk rá a mai szervezettebb társadalmi osztályokra, hanem azzal az osztályal akarunk foglalkozni, melyet ebben a ma dúló társadalmi küzdelemben szinte napról-napra gyengülni látunk, amelyet már-már a végső vereségtől, az elpusztulástól kell féltünk s amelyet csakis azért lehetett meg szinte végzettszerűleg ez a gyengeség, mert a különböző osztály-szervezetek között ma is szervezetlenül áll.

Ki ne találná ki azonnal, hogy ez a teljesen szervezetlen, pusztulásnak induló osztály: a *kisbirtokosok osztálya!*

Csodálatos, mert érthetetlen jelenség, hogy amikor ez a társadalmi osztály a legnépesebb a mi országunkban, mégis ez a leggyengébb a mai osztályharcban.

Am e gyengeség oka napról-napra elöttünk áll s ez egyedül csak az, hogy kisbirtokosaink máig sem szervezkedtek. Míg a többi osztályaink már is egy-egy erős falankszként küzdenek, kisbirtokosaink mindegyike külön, egyedülállóan kénytelen küzdeni. A többi osztályokban már megtalálják a győzelemre vezető iránytűt, melyre az van írva, hogy: „mindnyájan együtt s egy mindnyájáért”, kisbirtokosaink közül azonban szinte senkise gondol még mai nap sem arra, hogy ma már csakis ezzel az iránytűvel lehet az életküzdelemben előrehaladni.

Pedig hogyha kisbirtokosaink megértenék a kor életbevágó parancsszavát, a szervezkedés, az egy szervezetbe való tömörülés szükségességét, minden egész más-ként lenne s nagy, dicső jövő várna a magyar kisbirtokosságra.

Éppen azért, mert rendkívül fontosnak tartjuk részletesebben akarunk foglalkozni a magyar kisbirtokosság előtt álló életbevágó problémákkal.

kp.

— Nőegyleti gyűlés. A makói izraelita jótékony nőegylet holnap, szerdán délután három órakor Dózsa Sámuel dr.-né elnöklete alatt ülést tart, mely alkalommal a szégyenek tüzfáját osztják ki.

## Új alelnökválság.

Kabós Ferenc lemondott.

A képviselőház ülése.

— Telefon értesítés. —

Budapest, nov. 22.

A mai nap jelentős szenzációja, hogy Kabós Ferenc alelnök ma publikáltatta már régen beadott lemondó levelét. A köztisztelőben álló alelnök már Berzeviczy Albert távozásakor el akarta hagyni helyét, mert mindenben szolidárisnak vállalta magát a volt elnökkel s így azokat a kényszerítő körülményeket, melyek Berzeviczy bukását előidézték, magára nézve is kötelezőknek tekintette. A kormány kérésére azonban Kabós máig halogatta levele publikálását, mert az amugy is zavaros politikai helyzetet távozásával nem akarta még bonyolultabbá tenni. Most azonban, hogy a fegyverszünet alatt kísérletek tettek a végleges béke megalapozására is, Kabós Ferenc elérkezettnek látta az időt, hogy megválljon attól az állásától, melyet közmegegyezésre pártatlanul töltött be.

A képviselőház holnap már új elnököt választ. Hír szerint Jankovich Béla ipolyiági követ lesz a Ház új alelnöke, de van egy nagy csoport, amely Lázár István gróf köré csoportosul, aki már Beöthy Pál megválasztásakor is komoly jelölt volt.

Návay Lajos elnök fél 11 órakor nyitotta meg az ülést.

Az elnök bemutatta Veszprémy István debreceni követ megbízólevelét, melyet a szokásos harminc nap fenntartásával igazolnak.

Az elnök bemutatta Kabós Ferenc levelét, melyben bejelenti, hogy a képviselőházi alelnöki állásáról lemond.

Apponyi Albert gróf, Batthány Tivadar gróf Polónyi Géza és Khuen-Hédervary gróf az elismerés szavával bucsuztatják el a távozó alelnököt.

Návay sajnálattal veszi tudomásul Kabós lemondását s indítványozta, hogy a Ház jegyzőkönyvi köszönetet mondjon eddigi működéséért. Egyben felhatalmazást kért, az új elnökválasztás megejtésére. Napirend szerint következett a költségvetés részletes tárgyalása.

Holló Lajos a vármegyei közigazgatás államosítása ellen beszél. Nagy közjogi aggályai vannak e tekintetben s így nem járulhat hozzá annak megvalósításához. (Helyeslés.)

Az ülés vége 2 órakor.

## A temesvári gyilkosság.

Balázs István az esküszék előtt.

— Lapunk tudósítójától. —

Makó, nov. 21.

A temesvári esküdtbiróság előtt tegnap vette kezdetét Balázs István 26 éves nagyikikindai illetőségű, foglalkozás nélküli pincér rablógyilkos ügyében a fő tárgyalás nagy érdeklődés mellett. A vádlott a pártatlan vakmerő rablógyilkosságot június 10-én a Belváros kello közepében déli 1 óra tájban követte el, amidőn Löwinger Ferenc 70 éves zálogház-tulajdonost, aki hazamenőben volt, azon ürügy alatt, hogy tolvajok járnak a zálogházban, magát detektívnek mondva, az üzletbe visszacsalta, meggyilkolta és 1600 korona készpénzt és 10.000 korona értékű ékszereket lopott el.

A büntényre csak délután 4 óra felé jöttek rá, amidőn Löwinger két testvére feltörette a zálogházat és a hátsó traktusban vérbefagyva találták testvériüket.

A rendőrséget egy postaaltiszt, ki Balázssal együtt katonáskodott, vezette nyomra. Látta, amint Balázs hegedűtökkel a kezében a Józsefváros felé tartott, mire a rendőrség ki nyomozta, hogy Balázs Felber Lajosnál, sógoránál, átöltözködött, aztán az esti vonattal Szegeden át Kishegyesre utazott, menyasszonyához, Horák Máriaéhoz. Már június 12-én Kishegyesen Balázst detektívek az elrablott pénzzel és ékszerekkel együtt kézrekerítették. Balázs elfogatásakor türelmes vallomást tett és ezt megismételte Tomesvárott Mikes Gábor rendőrkapitány előtt. A vizsgálóbíró előtt azonban Balázs konokul tagadta bűnét. Balázs első kihallgatásakor azt vallotta, hogy hosszú bosnyák késsel szurta le, majd székklábal leütötte áldozatát.

A törvényszéki orvos a boncolás-kor azt konstata, hogy Löwinger revolverrel terítette le a bűnös. Ezért a mult héten fegyverszakértők el-lentmondó véleménye után exhumáltak a holttestet és az új boncolásnál megállapították, hogy Balázs első vallomása mérvadó, áldozatát késsel szurta le, amelyet aztán a Bégába dobott.

A fő tárgyaláson mint vádlottak szerepelnek még Felber Lajos, a vele vadházasságban élő Balázs Anna, kik orgazdasággal vannak vádolva. Három hétig előzetes letartóztatásban is voltak, mert felmerült a gyanu, hogy bűnrészessk. Megidéz-tettek özvegy Löwinger Ferencné, az áldozat két öccse, Balázs menyasszonya és ennek apja, Balázs édesanyja és mintegy 50 tanu, úgy hogy a tárgyalás előreláthatólag szerdaig fog oltartani.

## A közkedvelt makói IDEÁL-crème, ma már a legtökéletesebb arcfinomító

vegyi készítmény, mely állandóan használva, az arcnak üdeséget, szépséget kölcsönöz. Egyedül a készítőnél,

**Kudar Lajos**  
makói újavárosi gyógyszer-tárában kaphatók.

Ideál-crém 1 tégely 1 korona, Ideál-tej 1 korona, Ideál-szappan 70 fillér, Ideál-pouder 3 féle színben, u. m.: fehér, rózsás és krém színben, dobozza 1 kor. Csak az a valódi készítmény, mely törvényes védjegyben KUDAR-néval van ellátva. E készítmények Párisban 1897-ben aranyéremmel, díszokl. és francia éremkereszttel lettek kitüntetve!

A tárgyalást az ügyészség épületében lévő nagyteremben tartják, ahol a hallgatóság részére csak 120 jegy bocsátható rendelkezésre. Az ügyész vádiratában Balázst előre megfontolt rablógylkossággal vádolja. Felbert és nejét orgazdasággal.

A tárgyalás első napja formalitásokkal s a vádlottak kihallgatásával telt el.

Balázs István konokul tagad s mindenképpen azon igyekszik, hogy félrevezesse előadásával az esküdteket.

Felber és felesége azt állítják, hogy fogalmuk se volt a Balázs tottéról, így ártatlanoknak érzik magukat.

A tárgyalás mai, második napján elsőnek dr. Mannheim Jakab törvénytudó helyettes-orvost hallgatták ki a bíróság.

A következő szakértő báró Willburg Valter utászkapitány volt.

Balázs Józsefnét, a vádlott anyját szőlítottak ezután tanuskodásra.

— Nem tudok semmit — mondotta az öreg asszony elhaló hangon, mikor az elnök kioktatta, hogy édes fia ellen nem köteles vallomást tenni. Balázsné nem is nézett fiára, úgy ment ki a teremből.

A bünpörnek Bruttó József postaszolgája a koronatanúja. Bruttó elmondotta, hogy egy alkalommal Balázs vele akart szövetkezni báró Hanser nagybirtokos meggyilkolására és kifosztására. Löwinger meggyilkolásának napján az utcán találkozott Balázsszal, a kinnél egy hegedűt, megkérdezte, milyen hangszer van a tokban. Balázs nagyon elszápadt, nem mutatta meg a tokot, de véletlenül hozzáért, megemelte és érezte, hogy nagyon nehéz.

Szembesítés után Bruttót megeskették a vallomására.

Batula Károly nagyikindai vasuti altiszt volt a következő tanu. Mint őrmester szolgált annál a századnál, a hol Balázs közlegény volt. Balázs katonai életét mondotta el.

Pelle János disznókereskedő, Balázs s sógora került ezután sorra a tanuvallomások során. Felesége Balázs Istvánnak nővére.

— Rokonságban van ön a vádlottal? — kérdezte az elnök.

— Eddig igen, de most már nem — felelte Pelle a hallgatóság nagy derülésére.

A sógor nem kívánt vallomást tenni, ugyszintén Pelle Jánosné, született Balázs Mária, a rablógylkos nővére sem.

Horák Mária, a vádlott menyasznya a következő tanu. Mikor a leányt szőlították. Balázson látható izgalom vett erőt. Elfordult és úgy szeretett volna ülni, hogy a tekintete még csak véletlenül se találkozzék a lányéval.

Az elnök: Maga Balázs István jegyese, ki vannak hirdelve, még csak az esküvő nem volt meg. Kíván valani?

— Nem kívánok — felelte halkán a leány is kiment a teremből. Balázs most már feléje fordult es szerette volna elfogni a pillantását, de hasztalan volt.

Horák József, Mária apja következő. Elmondja, hogyan ismerkedett meg a rablógylkossal.

Löwinger Salamon, a meggyilkolt zálogos fivére és cégtársa volt a következő tanu. Utána özvegy Löwinger Ferencné, a meggyilkolt özvegye, talpig gyászban állott a bíróság előtt. Legkisebb fia támogatta a fájdalomtól csaknem összeroskadó asszonyt, a kit az elnök székkel kinnált meg.

Az elnök ezután elhalasztotta a tárgyalás folytatását délutánra.

## Ipari fejlődésünk.

### Uj gyár városunkban.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, nov. 21.

Nem lehet kétségünk abban, hogy a magyar ipar fejlődése néhány év óta szép lendületet vett. Dacára annak a mostoha helyzetnek, melyben az osztrákok izmos iparának korlátlanul való rászabódítása miatt van, e helyzet mellett is, mondjuk úgy, hogy ennek dacára is iparunk jövője a legszebb eredménnyel kecsegtet bennünket.

Ebből is már nyilvánvalóan láthatjuk, hogy csak a mesterséges akadályokat kellene elhárítanunk gazdasági életképességünk utjából s mindjárt, bármelyik téren is győnyörően tudnánk előrehaladni, fejlődni s boldogulni.

De hát államférfiaink gyáva kishitúsége még mindig olyan vas-kapcsokkal igyekszik bennünket Ausztriához kötözni, amelyek szinte teljeren lehetetlenné teszik a bennünk létező erkölcsi, szellemi és fizikai erőknél a kifejtését. E nélkül pedig tehetetlen, holt erő bennünk minden képesség s minden energia.

Hogy kormányférfiaink nem látják ezt be, ennek tisztára csakis az az oka, mert abban a képtelen helyzetben vagyunk, hogy nemzetünk sorsát nálunk mindedig és most is csak azok intézik, a kik a magyar népet, saját nemzetüket egyáltalában nem is ismerik. Nem ismerik még külső megnyilatkozásokban sem, annál kevésbbé ismerik a népnek a lelkét, a szellemét, erejét s belső energiáját.

Hogy milyen erő, milyen akarat van pedig ebben a mi népünkben, a magyar népben, ennek egyik ekklatáns bizonyítéka éppen az a gyáralapítás is, mely éppen most van készülöben városunkban.

Egyszerű, derék magyar emberek olyan nagyszabású gyárat készülnék építeni, amely az export terén nemcsak hogy az eddigi ilyen nemü gyárakkal felvegye a versenyt, hanem vezessen is etéren az egész vidéken.

Arról a külső méreteiben is nagy-nak tervezett cserép- és téglagyárról van szó, melyet a *Mészáros-testvérek*, — István és Mihály — az Arad-Csanádi vasút-állomás mellett a Szentlőrinci szőlőföldek között szándékoznak már a legközelebbi hónapokban felépíteni s a jövő nyáron már üzembe is akar-nak hozni.

Főcélja az lesz a vállalatnak, hogy árukivitel útján a közelebbi, — esetleg a távolabbi vidéket is ellássa a legjobb minőségű cseréppel s téglával. Természetesen e mellett teljes mértékben igyekszik kielégíteni a helyi szükségletet is.

Csak örülni tudunk annak a vállalkozási kedvnek, mely ilyenképpen megakarja mutatni a magyar ember tudását s akaró és cselekvőképességét is s hatásaiban egyik eszköze lesz ipari fejlődésünknek is, amely mellett figyelmet érdemel az a szociális körülmény is, hogy egy ilyen vállalat újabb kereset forrást is nyit meg helyi munkásaink számára.

E mostani gyáralapításban némileg csakis az hat zavarólag, hogy vállalkozók gyáralapításuk által éppen a szentlőrinci kertnek,

a város ezen legszebb s legjobb gyümölcsösének egy nagy részét semmisítik meg, míg a másik részét meg értéktelenebbé teszik.

Az volna a legjobb, hogyha létesülne ugyan okvetlenül ez a gyár, de nem a szentlőrinci kertekben, hanem más helyen. Hogy lenne meg ez az új nagyszabású gyárunk, de maradna meg épségben ez a szép s jó gyümölcsösünk is.

## Késik az utcakövezés.

### Megrekedt határozat.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, nov. 21.

Az utóbbi időben többször tapasztaljuk azt, hogy egyik-másik közgyűlési határozatnak végrehajtása ismeretlen okokból késik. Rámutattunk már ilyen esetre nem egy ízben.

E közleményünket is ilyen mulasztással kapcsolatos ügyből kifolyólag írjuk.

Még élénk emlékezetében él mindenkinek, hiszen annak idején közöltök is, hogy a miniszter 21 ezer koronával járult hozzá az Arad-Szegedi végső szakaszainak kikövezéséhez.

Mikor a miniszter ezen elhatározásáról Makóvárosát értesítette, a képviselőtestület elhatározta, hogy ennek a nagy közlekedési utnak kavicssal zuzott kövel burkolt két végső szakaszát felbontja és rendes kockakövel burkoltatja úgy tudniillik, mint azt a miniszter rendelkezésében meghagyta.

Ebben az ügyben eddigelé ismeretlen okból nem történt semmi, pedig az egész ut már régen elkészülhetett volna.

Mikor Makóvárosa elhatározta ezen közlekedési ut végső szakaszainak kikövezését, több cél lebegett a képviselőtestület szeme előtt. Egyik volt az, hogy a nyári nagy portól megmentül ez az utszakaszokat és az odavezető utcákat. A másik főcél az volt, hogy ezek az utszakaszok télen, illetve őszszel igen sárosak. Volt még egy harmadik cél is, mit a képviselőtestület ennek az utcának kikövezésével meg akart valósítani. Azt tudniillik, hogy az utszakaszról lekerülő kavicssal feltöltötték volna a mellékutkákat.

Már késő ősz van, de egyik eszme sincs megvalósítva. Még talán most is ki lehetne ezt utszakaszokat köveztetni. A város általa jó kövezett uthoz, sok szegény ember pedig keresethez jutna általa.

## A határrendőrség megszüntése.

### Államosítják a vidéki rendőrséget.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, nov. 21.

Hitelesnek látszó forrásból jelentik, hogy a belügyminisztérium december 1-ével az összes magyarországi határrendőrkapitányságokat megszünteti. A határrendőrségeket egyelőre mind a fővárosi államrendőrség kebelébe olvasztják be. akként hogy a csupa altisztból álló legénység számát 160-ra redukálják, a többi pedig visszaosztják a csendőrséghez, ahonnan őket vették. Ezzel egyidejűleg a legpozitívabb hír van arról is, hogy 1913 január 1-re ma-

gyarország egész vidéki rendőrségét államosítani fogják. A két terv tulajdonképpen szorosan egymáshoz tartozik, mert a határrendőrségek csak addig lesznek a budapesti államrendőrség kötelékében, amíg a vidéki rendőrkapitányságok államosítása meg nem történt. Mihelyt ez ugyanis meglesz, újból decentralizálni fogják a határrendőrségeket.

## NAPI HIREK

### Tájékoztató.

Naptár. Nov. 22. Szerda. Római kath. Czeccilia vt. Gör. kath: November 9. Matrona. — Nap két 7 óra 15 perckor, nyug-szik 4 óra 16 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Váltakozó, hűvös, szeles idő várható, helyenkint csapadékkal. — Sörgönyprognózis: Változó, szeles, elvettve csapadék. Déli hőmérséklet: 13-4 fok Celsius.

### Öt korona.

ennyi egy emberélet ára. Igy határozta ezt meg az aradi Fischer-lány, egy milliomos vén nő, aki most kis hűje, hogy nem merévti hidegen a karjait a boncaszalt márványa fölött s nem nézi kifordult szemekkel, hogy turkálnak a zsigerei közt a törvénytörző orvosok.

Egy szegény ördögnek köszönhető az életét Fischer kisasszony, egy szegény facér embernek, aki a cupringernél ült s állás után nézett, amikor véletlenül kihallgatott három embert, akik a milliomos nő meggyilkolásáról beszéltek. A derék kenyérenélküli atyafi ahelyett, hogy beállt volna közéjük megvediknek, szaladt a rendőrségre és leleplezte őket. A tervnek vége lett, a három jónadarat az ügyészség vette kezelés alá, Fischer kisasszony meg volt mentve s a beesületes megmentő fejedelmi jutalomban részesült. *Kapott — mit kapott? — kapott, kapott — öt koronát.* Fischer kisasszony adta neki, a milliomos nő, akinek mégis az életéről és a vagyonáról volt szó; az életéről, amely ha nem is volt poétikus, gyönyörű valami, de mégis élet volt, amihez ragaszkodni kell, amihez ragaszkodni jól esik, amit meg kell becsülni, mert új élvezetekkel szolgálhat számunkra és új örömeket teregethet ki elénk.

Az élet, a lélegzés, a mozgás és a cselekvés lehetősége: amit az aradi toprongyos visszaadott a vagyonos aggszűznek, az élet ügylátszik, csak öt koronát ér. A rongyos ember smucignak fogja találni a kisasszonyt, a kisasszony pedig úgy véli majd, hogy az élet még ennyit sem ért. Talán igaza is van. Az ő élete semmi esetre sem ér többet. Talán vissza is kellene adni neki az ötkoronást és kezdeni mindent előlről. Egészen onnan, amikor három ember a cupringernél beszélgetett...

— A Tisza vizének ihatóvá tétele. Szeged város tanácsa nagyszabású tervvel foglalkozik, a mely, ha sikerül, óriási horderővel bírna az egész országra nézve. Arról van szó, hogy a Tisza vizét egy berlini cég eljárása szerint, amelyet az illető cég ozonizálásnak nevez, sterilizálják és így nemcsak ivásra, hanem ipari célokra is alkalmassá tegyék. Ha a kísérletezések eredménnyel járnak, semmi sem állja majd útját annak, hogy az ország más folyóinak a vizét is hasonló módon sterilizálják.

— Panasz a villanyvilágítás ellen. Rákossy Gyula rendőrkapitány ma panaszt emelt a városi tanácsnál, hogy a villanylámpák éjjel egyes utcákban nem égnek. A villanyvilágítás ellenőrzésére azt a javaslatot terjesztette egyúttal a rendőrkapitány a városi tanács elé, hogy a villanylámpák számozottassanak meg,

igy a rendőrlégénységnek megkönnyítik az ellenőrzést. A városi tanács csütörtökön tartandó ülésében tárgyalja a rendőrkapitány előterjesztését.

**Az izraelita egyházból.** Az izraelita hitközség képviselőtestülete által kiküldött bizottság Löwinger Miksa elnöklésével esütörtökön délután veti ki a hitközség tagjaira az 1912 évi adókat.

**Felolvasás a társadalmi egyesületben.** A makói társadalmi egyesület minden évben az őszi idő beálltával és a tél folyamán nemcsak az egyesület tagjait, de az egyesület kötelekén kívül álló és ott megjelenő vendégeket ismeretterjesztő és szórakoztató felolvasó estélyeken gyönyörködtette. Az egyesület vezetősége, mint azt már megírtuk, ez évben is rendez ilyen felolvasó estélyeket. Az első ilyen felolvasó estély szombaton este lesz. Ez alkalommal **Bereczky László** református lelkész fog felolvasni, **Cirbus István** igazgató tanító pedig néhány költeményt szaval. A társadalmi egyesület felolvasó estélye iránt általános érdeklődés nyilatkozik meg a városban.

**Brutális férj.** Erdői Jánosné libatózó asszony ma délelőtt kisírt szemekkel jelent meg a rendőrkapitányi hivatalban és panaszt emelt férje ellen, ki véres verejtéken szerzett keresményét tőle elszedi és megissza. Elmondta továbbá az asszony, hogy tegnap este nem adott pénzt az urának, mire az oly dühbe jött, hogy reá bieskát rántott és megölésel fenyegette, mit csak úgy került el, hogy elfutott előle. A rendőrhatalóság a brutális férj ellen megindította az eljárást.

**Nincs illemhely.** Makóváros képviselőtestülete, mint ismeretes, még a múlt havi közgyűlésén kimondotta, hogy a baromfi piac közelében illemhelyet állít fel. A határozatot még nem foganatosította a városi tanács. Hogy mennyire szükséges ennek az illemhelynek felállítása, mi sem igazolja jobban, mint a püspöki park. Ha itt keresztül megy valaki, a legnagyobb utálattal tapasztalja, hogy a közönség ezt használja fel illemhely gyanánt. Erre a kertre különben a rendőrség is nagyobb gondot fordíthatna.

**Anyakönyvi hírek.** Házasságra jelentkeztek: Hadár Imre Vas Lidiával, Szirbik István Lengyel Juliánával. — Házasságot kötöttek: Gera Antal Nagy Viktóriával, Kockás Imre Erdői Juliánával, Naicsa Imre Naicsa Juliánával, Papos Mihály Apjok Juliánával, Brutyó Pál Papp Erzsébettel, Szücs János Boros Lidiával, Bobojsov Lajos Grézi Máriaival.

**Ahol mindenki nevet.** Az élet nem a multságok sorozata. Bizony több benne az árnyék, mint a fény, több a keserűség, mint az öröm. Igaza van a költőnek, aki azt mondja, igyekezzünk ami rövid földi életünket kellemesen tölteni el, a bajt pedig felejteni. De magát az embert az ösztöne is hajtja a kellemes, a multságos felé s bizony senki se keresi az alkalmat a sirásra. Ezért rendez a makói Uránia-színház szerdán este a Charlesz-család bucsufellépte alkalmából nevető-estélyt. A szebbnél-szebb s újabbnál-újabb képek egytől-egyig kacagatók s kintünön fog mulatni a közönség a Charlesz-család zenebohóci és légtornázi mutatványain is.

**x Naponta friss „Baksör“ kapható Érdeky József Barcsay-utcai vendéglőjében.**



## Drágább lesz a vasut.

### Mennyivel emelkedik a tarifa?

Amint a „Makói Független Ujság“ már említette, Lukács László pénzügyminiszter a képviselőházban bejelentette, hogy a jövő év elején a vasuti tarifákat felemeli. Az emelkedés a személytarifáknál mintegy 18 százalék lesz, az árutarifáknál pedig 5, illetve 7 százalék.

Az új tarifát ennek alapján is kiszámíthatjuk, olyképen, hogy az egységértelt a kilométertávolsággal megszorozzuk, ehhez hozzáadjuk a kezelési illetéket és az így nyert eredményt 7, illetve 5 százalékkal felemeljük, a szerint, amint gyorsárúkról, a szerint, amint gyorsárúkról, vagy teherárúkról van szó. A 0.5-en alul törtek elhagyatnak, míg a 0.5 és ezen felüli törtek egész fillérekre kerekítettnek ki.

Igy például egy A) osztálybeli árunál, melyből 100 kgr. 210 kilométerre szállítandó, az új tarifa kiszámítása a következő:

|                     |           |
|---------------------|-----------|
| Lgységtétel:        |           |
| 1—100 km-ig         | 80 fill.  |
| 101—200 km-ig       | 70 fill.  |
| 201—400 km-ig       | 60 fill.  |
| További 5 km.       | 3 fill.   |
| Kezelési illeték    | 12 fill.  |
|                     | 165 fill. |
| 5 százalékos emelés | 6,25 „    |
| Uj tétel            | 173 fill. |
| Eddigi tétel        | 165 fill. |
| Emelés              | 8 fill.   |

Az emelkedés mérvére nézve álljon itt néhány példa: kilogramm közönséges gyorsárúnál az emelkedés Budapestről Bueckig 46 fill., Bosznabrodig 76 fillér; Ruttkáig 61 fillér. I. osztálybeli teherárúnál ez az emelkedés 18, 27, 23, illetve 47 fillér. A) osztálybeli teherárúnál 9, 13, 12, illetve 22 fillér.

Ebből kiténik, hogy egyes árakra nézve a tarifaemelés elég jelentékeny fog lenni.

## Közgazdaság.

### Gabona árak:

|           |              |
|-----------|--------------|
| Buza:     | 21 - 21.40 „ |
| Kukorica: | 16 - 16.40 „ |
| Árpa:     | 17 - 17.20 „ |
| Zab:      | 18 - „       |

Az árak 100 kilogrammonként értendők.

### Hagyma árak:

|              |            |
|--------------|------------|
| Vörshagyma:  | 13 - 14 K. |
| Foghagyma:   | 18 - 19 „  |
| Pettezelyem: | 15 - 16 „  |
| Sárgarépa:   | 7 - 8 „    |
| Dughagyma:   | 36 - 37 „  |

A hagyma árak 100 kilónként értendők.

## Az „ÓRANGYAL“

### disztemetkezési vállalat

tisztelettel tudatja a n. é. közönséggel, hogy temetkezéseket, temetésekhez való gyászczikkeket a legegyszerűbbtől a legnyesebbig — a mai modern kor és izlés szerinti kiállításban — a legszolidabb árban eszközöl. Ravatalozásért és gyászczoksiért külön díj nem számíttatik. Tölgyfa keresztek és fejfák a legolcsóbb árban szereshetők be nálam. A névfelirat arany és ezüstözéséért külön díjat nem számítok fel.

B. pártfogást kérve: 161

őzv. Gyurik Lajosné,

Kenyér-piac. (Tókey-házban.)

## Regény.

### Ezerszera halál torkában

(Egy idegen földrészekbe szakadt magyar ember csodás kalandjai.)

Elbeszéli: Ó maga. (98)

X.

### Borzasztó istenitélet.

Most már eléggé ismerem a feketék szokásait s tudtam, hogy mint idegent köztük keresésemre el fognak látni kisegítő feleségekkel ott tartózkodásom idejére — már pusztán az etikett szempontjából is.

És legott eszembe jutott, hogy nagyon jól hasznomra fordíthatnám ezt a szokást, ha legott egész egyenesen a két fehér nőt kérémm, — ha csakugyan léteznek.

Minden áron beszélni akartam velök, hogy módokról gondoskodjam kiszabadításukra. Megvallom, hogy égttem a kíváncsiságtól megtudni a történetüket s szemtől-szembe látni őket.

Kíváncsian vártam, tudnak-e nekem valamit mondani a nagyvilágról, mely oly messze esett mostan.

Bámulatuk e kis beszédre nem ismert határt s az egyik lány majdnem elájult. Előhívtam Yambát és bemutatam mint feleségemet; erre közelebb léptek hozzám, megragadták a kezemet s remegve sirva mondogatták: „Oh szabadítson meg bennünket! Vigyen el bennünket ettől a szörnyetegtől!“

Hamarosan megmagyaráztam nekik, hogy épen azért jöttem a táborba, mert feltettem magamban, hogy kiszabadítom őket, de várniok kell, míg a körülmények kedvezők lesznek tervem megvalósítására. Nem leptezttem el előtük, hogy nagyon kérdéses, képes lesz-e őket megszöktenni, mert láttam, hogy ha hiu reményeket támasztok lelkökben, ez valóságos katasztrófát idézhet elő. (Folyt. köv.)

## Táncitanítási felhívás.

Alulírott van szerencsém az igen tisztelt szülők és gyámok, b. tudomására adni, hogy folyó évi november hó 28-án a téli időnyre a táncitanítást megkezdem. Tanítani fogom egy a régi, mint a legújabb táncokat. S hogy tanítványaim ezeket teljesen elsajátíthassák, a tanítást határidőhöz nem kötöm. addig járhatnak hozzám tanítványaim, míg minden táncot a legkifűnőbbben el nem sajátítottak.

Miután pedig én e városban már évtizedek óta működöm a nagyérdemű közönség legnagyobb megelégedése és legteljesebb elismerése mellett ez elég biztosítékot nyujt arra nézve, hogy táncintézetemben az illem és rend legpontosabb betartása mellett folyik a tanítás s így minden szülő bátram rám bízhatja gyermekét. Tanítom a táncokon kívül az illem a társaságban levő viselkedés szabályait s a csinos testtartást.

Felkérem tehát az igen tisztelt szülőket és a gyámokat, hogy gyermekeiket minél előbb beiratni sziveskedjenek. Iratkozni mindenkor lehet lakásomon (Gróf Vay-utca 250 szám) hol most is esténként állandóan folyik a tanítás.

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve maradtam tisztelettel

101

Schwartz Miksa

okl. táncitanító.

## Makói Uránia-színház.

Szerdán este 8 órakor fényes műsor keretében

### bucsufellépte

a hirneves

## Charlesz-családnak

A világ legelső zenebohóci.

Elsőrendű műtornászok.

Ezenkívül az Uránia előadása teljesen új műsorral.

Minden egyes szám nevetető.

Aki jól akar mulatni, ne mulassza el az előadást megtekinteni.

Helyárak: I. hely 80 fillér, II. hely 60 fillér, III. hely 30 fillér. Karzati ülőhely 50 fillér, Karzati állóhely 20 fillér. Gyermekek az I. és II. helyen a helyárak felét fizetik. 134

Az igazgatóság.

## Gyümölcs-fa

163 eladás.

Ha biztos sikert akarunk elérni, úgy már most ne mulasszuk el a gyümölcsfák ültetését. Ezen okból előjegyezhetők a legfinomabb fajú alma, körte, barack, őszibarack, ringló, befőzni való a r a n y a l m a, cseresnye és meggyoltványok, továbbá szabad földben nemesített 2 éves koronával bíró különféle fajú nemes rózsák, örökzöld thuyák, akácok, sib. BREUER ZOLTAN mérnök makói balesnyomási faiskolájából, ahol a kívánt fajok személyesen is kiválaszthatók. Megrendelések és előjegyzések elfogadtnak, úgy kint a helyszínén a faiskolában, mint pedig BREUER ZOLTAN „Órangyalhoz“ címzett gyógyszerárában (Telefon szám 92.) Makón. A gyümölcsfák heti piacok alkalmával a püspökkert előtt beszerezhetők.

## Ami igaz, az igaz !!

De az is igaz, hogy jó és olcsón csakis az »Alkalmi áruház«-ban lehet vásárolni, mert tulajdonosának sikerült készpénzért egy nagy tétel legújabb divatu tiszta gyapju női- és férfi ruhaszövetet, vásznat, remek téli árukat, valamint egyéb, a kézműáru szakmához tartozó cikket igen olcsón megvenni, mely árakat az »Alkalmi áruház«-ban a már megszokott olcsó árakon fogja elárúsítani.

Győződjön meg erről saját érdekében mindenki.

Alkalmi áruház.

Kossuth szoborral szemben.

**Különleges pálinka-árjegyzék.**  
 5 éves kajszin-barack pálinka  
 literje 1 frt. 50 kr.,  
 10 éves kajszin-barack pálinka  
 literje 2 frt.  
 Valódi ó-törköly pálinka  
 literje frt. 20 kr.  
**Iritz Sámuel özv. cégnél**  
 Valódisáqért szavatosságot vállalacég.

## Kukorica

kapható 7 forint 90 kr.-ért

**Stern Sámuel**

magtárában, Eötvös-utca  
 Marosi-magtár.

## Petrezselyemmagot

megbízható idei magot

a legmagasabb  
 áron vesz

## Mandl Zsigmond

M A K Ó. 136

## Értesítés!

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a nagyérdemű helybeli és vidéki uriközönséget, hogy az őszi és téli áruim megérkeztek.

**Legfinomabb angol-, skot- és honi gyártmányok nagy választékban.**

Ujonnán s modernnül berendezett szabó-műtermemben, ahol csakis legújabb divat szerint és legjutányosabb árak mellett készülnek, u. m.:

szalon-, utcai- és sport ölfönyök, felöltők, télikabátok, stb. stb.

Az uri közönség becses pártfogását kérve, — kiváló tisztelettel

**Ifj. ANTAL JÓZSEF**

Makó, Dessewffy-tér 13. sz., (Makói Ujság bérpalotájában).

## Értesítés!

Naponta friss, eredeti

**kőbányai**

gyári töltésű

**MALÁTA-SÖR**

kapható Iritz Sámuel özv. cégnél.

Építkezés miatt

**ügyvédi irodámat**

ideiglenesen a Jenei-féle házba, (Megyeház-utca) helyeztem át.

**Dr. Nagy Sándor**  
 ügyvéd.

# MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

K Ö N Y V N Y O M D A.

### Készülnek :

Rovatos ivenk,  
 Számlák,  
 Zárszámadások,  
 Üzleti kártyák,  
 Árjegyzékek,  
 Kereskedelmi  
 nyomtatványok,  
 Névjegyek,  
 Szóró-cédulák,  
 Falragaszok.

Telefon-szám: 124.

Izléses kivitelű, hibátlan, tiszta munka. Ajánlja az újabb időben a mai kor igényeinek teljesen megfelelően villanyerőre berendezett müintézetét, mely a modern technika vívmányai szerint készít a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig mindennemű nyomtatványokat.

**Magyar gyártmányu papiros-raktár!**

**A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG**

P O L I T I K A I N A P I L A P

kiadóhivatala a legjutányosabb áron vesz fel hirdetéseket.

### Készülnek :

Irodalmi művek,  
 Folyóiratok,  
 Hirlapok,  
 Doktori  
 értekezések,  
 Iskolai értesítők,  
 Körlevelek,  
 Meghívók,  
 Táncrendek,  
 Levélfejek.

Telefon-szám: 124.

Nyomatott a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett müintézetében Makón.



## NŐI FELÜLTÖK ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!



Legujabb őszi- és téli újdonságokban; színes angol árúból, poszióból, bársonyból és selyem-plüssből a a Bóbé- és leányköpenyek, felülről különlegességek. a a Mértékszerű rendelesek elsőrangú munkásokkal saját műhelyünkben a leggondosabb kivitelben készülnek.

Menyasszonyi kelengyék! Fehérneműek! Agymű, francia és angol párna, ing, hálókabát, nadrág- és fűzővédő, paplan lepedő!

Csecsemőkelengyék.

Keresztelő párnák, fejkötők és himzet piqe paplanok. Női biuzok a legizlésebb kivitelben.



(171) Szőrmeárut, boák, muffok a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig. Legujabb divatu

női- és leánykalapok!

Posztó, biber, selyem, bársony- és gyászkalapok állandóan raktáron.

Diszítések és alakítások a legujabb divat szerint.

Pártos E. és Tsa Makó. Főter, (az Otthon-kávéház mellett)



**Biztos sikert érhet el,**

aki venni, bérelni, eladni, bérbeadni, bármit is mertté tenni vagy értékesíteni akar a Makói Független Ujság hirdetései útján.

Rikkancsok felvételnek a kiadóhivatalban.



— 54 —

falon, felemelt fővel, mintegy megbüvöltén tekintve le. Minden egyéb hallgatás, nagy, mély hallgatás volt.

Pedig éppen ez a tulságos csend töltötte őt el megmagyarázhatlan félelemmel.

Dühös sietséggel rohant az istállón keresztül a gazdasági udvarba s éppen a kertbe akart kisietni, mikor egyszerre érthetetlen kíváncsiság szállta meg, hogy még egyszer lássa tettének színhelyét... Visszatért a kis udvarba. Homok, més, téglá - minden helyén feküdt, nyugodtan, biztosan.

Cyrrill páter, azt most már tudta, nem fog Nápolyba visszatérni.

De még egyet. Ugy rémlett neki, mintha a feszítő vas, mely ott feküdt, ferdén az anyagalmazon, többet mondana a szemnek, mint kellene; és még volt ereje lehajolni és a vasat a homlokos tömegbe nyomni, a milyen mélyen csak a karja ért.

Ekkor azonban érezte, hogy ereje elhagyja. Kirohant a kertbe, le az olajfasoron egész odáig, hol egy zölddel és napfénytel tele réten a Szalvátor kecskái békén, legelgettek.

Ott hirtelen megállott. Lábat szétvetette s a talajba bokáig besüppedve állott és bamba nézéssel bámultak vissza rá a nélkül, hogy kérdéseiket félbeszakítanák.

## FIGYELEM!

2000 darab legujabb felvételi hanglemezzel, 100 darab legujabb éneklő gép és éneklő gép alkatrészek és tük eredeti gyári árban lesznek elárusítva míg a készlet tart Glück Samu gépraktárában.

## Újdonság!

Előre és hátra varró, eredeti karikahajós varrógépek, Minerva egy tengelyes, súlyesztős karikahajós varrógépek, Central-Bobbin és Singer rendszerű csolnakos varrógépek, varrógépekhez való mindennemű alkatrészeket eredeti gyári árakban szállít Glück Samu gépraktára Makó.

## Legujabb!

Lábbalhajtós morzsolókat, kuphengeres répavágókat, szecsavágókat, újonnan hitelesített mérlegeket, mosó- és mángorló gépeket, mélyen leszállított árban és kedvező részletfizetés mellett szállít Glück Samu gépraktára Makó, Szegedi-utca.

**Ibolya-crém, Ibolya-szappan,**

**Ibolya-puder,**

legjobb hatású arc és kéz-finomító szerek

Egyedül kaphatók:

**VÉBER & BÁRÁNY**

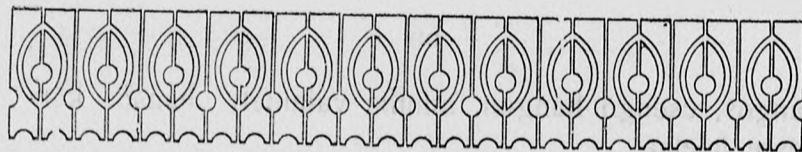
„Az Isteni gondviseléshez” címzet gyógyszerárában.

Makó, Szegedi-utca.

Ára:

Ibolya-crém 1 korona.  
Ibolya-puder 1 korona.  
Ibolya-szappan 70 fill.

Nagy raktár mindennemű engedélyezett különleges-ségekből, kötszerek, gumi-cikkek és illatszerekben. (22)



V.

## A barát szelleme.

Mély, meleg béke szunnyadt a vidéken. Pillangók himbálóztak a levegőben, átlátszó szárnyu szitakötők repdesték körül a virágokat.

A derült áprilisi nap szelid meleget ömlesztett füre, fára s üde ellentétekké fokozta az olajfák, tuják és borostyánbokrok fiatal zöldjének különböző színárnyalatait.

Minden olyan csendes megelégedést, szivbeli nyugalmat lehel, mintha egyáltalában nem halt volna meg Don Cirillo.

A bárónak minden, ami történt, álomnak tűnt fel. De nem volt álom a nagy csomó bankó, melyet a keze érzett.

Az pénz volt, valóságos pénz és kiválóan ő reá nézve üdv, becsület, szabadság, élet - szóval minden a semmi helyében.

Miután pár pillanatig így állott ottan besüppedt lábakkal, mintha ólomsúly huzná a mélybe, szükségét érzé, hogy lerázza magáról a borzalomérzés büvöletét.

- Ideghangulatok és semmi más! - mondotta